МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
Белорусский государственный университет культуры и искусств
Белорусская государственная академия музыки
Белорусская государственная академия искусств

КУЛЬТУРА. НАУКА. ТВОРЧЕСТВО

КУЛЬТУРА. НАВУКА. ТВОРЧАСЦЬ

CULTURE. SCIENCE. ARTS

XX Международная
научно-практическая конференция,
посвященная Году белорусской женщины
(Минск, 14 мая 2026 г.)

Сборник научных статей

Минск
БГУКИ
2026

СОДЕРЖАНИЕ

Вступительное слово Первого заместителя Министра культуры Республики Беларусь *Д. Г. Шляхтина* 7

ПЛЕНАРНЫЕ ДОКЛАДЫ

Винокурова С. П. Образ белорусской женщины в контексте истории 9
Гуревич Л. С. Хранительницы как забытый ресурс культурной памяти... 14
Таргонская С. А. Социально-культурная деятельность как один из механизмов реализации идеологии белорусского государства 22

Балина Т. Г. Диалог культур: рецепция античности в современном изобразительном искусстве 27
Балодис Ю. Г. Роль железнодорожников в общественной жизни Минска в довоенный период 32
Бамбешка І. І. Эвалюцыя і пашырэнне форм узаемадзеяння музея і яго аўдыторыі ў канцы XX – першай чвэрці XXI ст.: айчынны вопыт 36
Бао Цзиньпин. Культурная политика Китая: сохранение и трансляция этнокультурного наследия 42
Барадзін Ю. С. Генеалогія беларускага і скандынаўскага пантэона як культуралагічны феномен 44
Безнюк Д. К. Религия в советских фильмах о войне 48
Белакурскі В. М., Белакурская Ж. Я. Сімона дэ Бавуар як персанальны брэнд 53
Белан А. И. Сакральное в национальном: этнокультурные традиции Беларуси как вектор гражданско-патриотического развития пианиста в процессе работы над пьесой А. Белан «Белорусская зарисовка» 57
Беспалая А. А. Роль художественных течений начала XX в. в становлении арт-проектирования в искусстве 62
Богоудинова Р. З. Развитие социокультурной сферы в контексте цивилизационного подхода 67
Булынёнок Л. В. Продуктивные стратегии европейского драматического театра в цифровой среде 73
Ван Вэй. Отражение космической тематики в советском кинематографе... 78
Ван Мэнжун. Концептуализм как критерий художественности в современной китайской опере 84
Ван Юйлу. Воплощение ориентализма в театрально-декорационном творчестве Л. Бакста 89
Волынец Е. Н. Символика гармони в музыкальной иконографии 95
Вонсович Л. В. Патриотическая социализация как одна из приоритетных задач подготовки специалистов сферы физической культуры и спорта... 99
Галковская Ю. Н. Взаимодействие факультета информационно-документных коммуникаций БГУКИ с учреждениями образования, науки и культуры Российской Федерации 104
Герасименок В. Д. Увековечивание памяти о событиях Нарочской операции 1916 г. в Республике Беларусь на современном этапе 110

Гетманенко А. О. Человек творческий и человек экономический: дихотомия или сопряженность в социокультурном пространстве современности 115
Глубоченко В. М. Формирование профессиональных компетенций учителей музыки детских школ искусств в процессе обучения в системе дополнительного образования 119
Гляков П. В. Об информатизации сферы культуры Республики Беларусь 123
Го Хэцзюнь. Мифологизация персонажей буддизма 127
Го Шицзе. Хореографическое воплощение образа василька как национального символа Беларуси в пространстве фестиваля «Сожскі карагод» 132
Грамовіч І. М. Традыцыйныя жаночыя спевы ў беларускім песенным фальклоры 137
Грахов В. П., Мохначев С. А. Уникальный для Союзного государства студенческий легкоатлетический пробег 142
Грищенко А. Б. Памятный архитектурный образ Беларуси в произведениях изобразительного искусства и кинематографа 145
Губаревич Д. И. Искусственный интеллект как новый участник повседневности субъектов высшего образования 150
Довжик Е. Н. Духовое искусство в ракурсе просветительских процессов второй половины XX в. 154
Домненкова Л. В. Технологические традиции в декорировании тканей: батик 159
Ефремова И. В. Проявление игрового элемента в художественном поле менуэта 164
Зыкун Г. В. Гражданская культура личного состава органов пограничной службы Республики Беларусь: сущность и структура понятия 169
Зяневіч У. К. Праблемы і супярэчнасці сучаснага беларускага народнага харавога выканальніцтва 174
Канапацкі А. В. Перавагі і рызыкі выкарыстання штучнага інтэлекту ў музейнай дзейнасці 178
Киселёва Е. А. Понятие «жанр» в искусствоведении: историко-теоретический аспект 181
Клімаў І. П. На стыку веры і гісторыі: некаторыя вобразы і міфы ў прадмове Васіля Цяпінскага 184
Коваленя Е. Г. Программный подход в развитии сферы культуры Беларуси на 2026–2030 гг. 191
Колабава І. Н. Крымінальныя справы фальшываманетчыкаў у судовых установах Мінскай губерні XIX ст. 196
Коршук А. Н. Телевизионный способ репрезентации классического кроссовера в современной массовой культуре 201
Котяш Ф. Л. Резонансная техника вокала как современный метод профилактики и лечения голосовых нарушений у студентов 204
Кривошеева С. В. Специфика интерпретации ковра-маляванки в современном изобразительном искусстве Беларуси 209
Криштаносова Е. А. Специфика атрибуции в контексте социально-культурной коммуникации 213
Купцова М. С. Візуальныя праекты Цэнтральнай навуковай бібліятэкі імя Якуба Коласа Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі як прыклад папулярызацыі старадрукаў 216
Лазаретова И. В. Современные белорусские духовые ансамбли как одно из перспективных направлений музыкально-просветительской деятельности 221
Ли Сюэсинь. Китайские мифологические образы в традиционной и современной живописи 226

Лукашевич В. А. Развитие эмоциональной сферы личности в любительском вокально-хоровом коллективе 230
Лупашка І. Г. Сучасныя тэндэнцыі ў экспазіцыйна-выставачнай дзейнасці музеяў 234
Лю Шуай. Компаративный анализ исторических путей развития мюзикла в Китае и Беларуси 240
Масленченко С. В. Цифровизация как мегатренд трансформации бытия и культуры 244
Матусевіч А. Д. Дыскурсіўныя межы жаночай прысутнасці ў грамадскіх прасторах Мінска 250
Машнюк Г. А. Тэма ваеннага дзяцінства ў выставачнай дзейнасці беларускіх музеяў 254
Мишуткина Т. И. Механизмы формирования цифровой культуры обучающихся: социально-педагогический аспект 257
Мордань Д. А. Образ женщины в белорусской песенной традиционной культуре 261
Навроцкая О. А. Концертная миниатюра в эстрадной хореографии Беларуси: трансформация жанра и тенденции развития на современном этапе 265
Наумова Е. Г. Инструментарий ЮНЕСКО по управлению культурным наследием 268
Немцева О. А. Педагогическая система Леонида Абрамовича в контексте развития Могилевской балалаечной исполнительской школы 273
Немцова-Амбарян С. Н. Цифровое музыковедение и трансформация научно-критической нотной эдиции 277
Нестерова В. В. Кросс-культурные аспекты женского образа в цирковом искусстве: трансформация и интерпретация 282
Николаева Ю. Г. Репрезентация цирка как сакрального действа в анималистических обрядах 286
Павлющик И. Ю. Становление и развитие научно-реставрационной деятельности в Национальном историко-культурном музее-заповеднике «Несвиж» 291
Пагоцкая Е. В. Воплощение идеи «тотального театра» в творчестве режиссеров 1920-х гг. 296
Паўлава А. Я. Адлюстраванне пытанняў аховы і выкарыстання гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі ў публікацыях айчынных даследчыкаў 301
Персидская Ю. Д. Специфика создания образа-маски и масочной трансформации на эстраде 308
Пилипчук Н. В. Диалог традиционных техник ткачества и современных промышленных технологий в текстиле для интерьеров 312
Пісарэнка А. М. Вобраз маці ў беларускім паэтычным кантэксце 317
Писарчик М. С. Образ женщины в контексте выразительных средств спектакля драматического театра 324
Попова Н. С. Интерпретация образа корабля в творчестве А. Г. Поздеева 326
Рогачёва О. В. Саморегуляция в досуговой деятельности как фактор психологического благополучия личности 331
Романюк О. В. Аудиовизуальная драматургия как предмет междисциплинарного анализа: на материале белорусского кино 335
Саликов А. Э. Направления и формы молодежного сотрудничества со странами Востока в сфере культуры и творчества 339
Самосюк Н. В. Социокультурные причины религиозного конфликта в православном приходе д. Збураж в 1930 г. 343

Сівохін Г. А. Музеі-запаведнікі як спецыфічная форма захавання, музеефікацыі і папулярызацыі гістарычнай і культурнай спадчыны на прыкладзе дзейнасці Гісторыка-культурнага музея-запаведніка «Заслаўе»… 348
Смолік А. І. Дыскурсіўны аналіз культуры як цэласнай сістэмы: тэарэтыка-метадалагічныя падыходы ……. 354
Стрижнева Е. А. Научно-исследовательские компетенции студентов: критерии, показатели и уровни сформированности в условиях библиотек учреждений высшего образования ……... 359
Су Дань. Применение игровой концепции Й. Хёйзинги по отношению к произведениям искусства …… 364
Сяліцкі А. Л. Мастацкі пейзаж у прасторы дыялогу культур: семіятычны аспект …… 368
Сямашка К. У. Музейная экспазіцыя ва ўмовах сучаснага горада: з вопыту Заслаўскага запаведніка ……... 373
Табашникова А. В. Инструменты событийного маркетинга и менеджмента в формировании культурного бренда региона …….. 378
Танина Л. Н. Использование метода голограммы в современной культуре России и Беларуси: особенности презентации ……. 383
Тарасевич А. А. Режиссура представления в Белорусском государственном цирке: особенности формирования …….. 387
Тычына С. М. Эвалюцыя творчасці А. Чэхава (на прыкладзе апавядання «Жарт») ……... 392
Федорец Я. В. Натюрморт в живописи современных белорусских художниц …… 396
Хамутова І. В. Камунікатыўная функцыя абраду калядавання: культуралагічны метадалагічны апарат даследавання …….. 401
Хуан Куньпэн. Культурологические исследования музеев традиционной китайской медицины ……... 405
Хуан Линцзе. Трансформация функциональных возможностей офисной мебели в условиях цифровизации рабочей среды ……. 410
Цыркун И. И. Технология активизации познавательной деятельности слушателей повышения квалификации и переподготовки кадров сферы культуры и искусства ……... 413
Цыркун Н. А. Культурологическая парадигма современной психологической войны …… 417
Чжао Синьюе. Проявление художественного приема «лю-бай» в создании образа танца ……... 420
Чжао Шуан. Образ женщины как выражение культурной телесности в китайском классическом танце и балете …….. 425
Чжуан Цзюнган. Межкультурная коммуникация Китайской Народной Республики и стран Центральной и Восточной Европы в сфере образования 428
Шауро Г. Ф., Ушакова В. М. Основные направления совершенствования художественно-образовательного процесса (на примере деятельности кафедры декоративно-прикладного искусства Белорусского государственного университета культуры и искусств) …… 431
Языкович В. Р. Мировые религии в условиях современности ……. 436
Яхина Д. И., Шакирзянова Д. Р. Педагогические аспекты применения арт-технологий при обучении иностранных слушателей подготовительных отделений творческих вузов …….. 441

с естественным волнением перед выходом к зрительской аудитории. Навыки выступления на эстраде, таким образом, формируют у хористов стрессоустойчивость, крайне необходимую во многих жизненных ситуациях.

Участие в любительском вокально-хоровом коллективе для современного человека открывает широкие возможности для развития эмоциональной сферы личности. Удовлетворяя потребности человека в творческой самореализации, комфортном общении, приобщении к прекрасному, любительское хоровое пение способствует становлению таких личностных качеств, как эмпатия (сопереживание), восприятие прекрасного (эстетическое чувство), самоконтроль и стрессоустойчивость. В условиях современного информационного общества и тотальной компьютеризации любительские вокально-хоровые коллективы выступают в качестве действенного средства сохранения эмоционального здоровья коллектива, приобщенного к культуре и искусству прошлого и настоящего.

1. Малахова, О. А. Вокально-хоровая деятельность как средство развития эмоционально-волевой саморегуляции у младших школьников : автореф. дис. … канд. пед. наук : 13.00.02 / Малахова Ольга Александровна ; Уральский гос. пед. ун-т. – Екатеринбург, 2016. – 23 с.

2. Плаксин, П. А. Хоровое искусство в аспекте формирования эмоционального интеллекта личности / П. А. Плаксин // Образовательный вестник «Сознание». – 2019. – № 8. – С. 21–26.

3. Тараканов, Б. И. Современный любительский хор. Совокупные аспекты культурологии, педагогики, психологии и философии / Б. И. Тараканов // Вестник славянских культур. – 2015. – № 1. – С. 58–69.

УДК 069.5+069.53(476)

СУЧАСНЫЯ ТЭНДЭНЦЫІ Ў ЭКСПАЗІЦЫЙНА-ВЫСТАВАЧНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ МУЗЕЯЎ

І. Г. Лупашка,
кандыдат культуралогіі, дацэнт,
дацэнт кафедры гісторыка-культурнай спадчыны
ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт
культуры і мастацтваў»

Анатацыя. Разглядаюцца сучасныя тэндэнцыі ў экспазіцыйна-выставачнай дзейнасці, вызначаецца спецыфіка ў арганізацыі стацыянарных (стратэгія) і часовых (тактыка перамен) экспазіцый. Аналізуюцца інтэрактыўнасць і імерсіўнасць, лічбавізацыя музейнай прасторы, старытэлінг і антрапацэнт-

рызм, драматургічнае праектаванне музейнай прасторы, міждысцыплінарнасць. Разглядаецца пытанне аб суадносінах арыгінальнага музейнага прадмета і лічбавых тэхналогій у экспазіцыі, адзначаецца іх дапаможная роля.
Ключавыя словы: экспазіцыя, выстава, сучасныя тэндэнцыі, інтэрактыўнасць, імерсіўнасць, старытэлінг, міждысцыплінарнасць, лічбавізацыя.

CURRENT TRENDS IN MUSEUM EXHIBITION AND DISPLAY ACTIVITIES

I. Lupashka,
PhD in Cultural Studies, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Historical and Cultural Heritage,
Belarusian State University of Culture and Arts

Abstract. The article examines current trends in museum exhibition and display activities, defining the specific characteristics of organizing permanent (strategy) and temporary (tactics of change) exhibitions. It analyzes interactivity and immersiveness, the digitalization of museum spaces, storytelling and anthropocentrism, the dramaturgical design of museum environments, and interdisciplinarity. The study addresses the relationship between original museum objects and digital technologies in exhibitions, highlighting the auxiliary role of the latter.
Keywords: exhibition, display, current trends, interactivity, immersiveness, storytelling, interdisciplinarity, digitalization.

Экспазіцыйная работа – адзін з асноўных кірункаў музейнай дзейнасці. Музейная экспазіцыя з'яўляецца асноўнай формай прэзентацыі гісторыка-культурнай спадчыны. Сучасная экспазіцыя – асаблівы сінтэтычны навукова-мастацкі твор, увасоблены на падставе адзінага ідэйнага праекта, які вызначае прынцып адбору, групоўку і інтэрпрэтацыю экспанатаў, заснаваны на навуковай і мастацкай канцэпцыі [4].

Асноўныя сучасныя тэндэнцыі ў экспазіцыйна-выставачнай дзейнасці вылучаны на падставе аналізу матэрыялаў шэрага канферэнцый, вэбінараў і публікацый сучасных аўтараў, прысвечаных трансфармацыі экспазіцыйнай дзейнасці сучаснага музея.

Сфера навуковых інтарэсаў сучасных даследчыкаў у гэтым кірунку даволі разнастайная: асаблівасці выкарыстання класічных метадаў навуковага праектавання экспазіцый у сучасных музеях (Т. Палякоў, Т. Зотава, М. Майстроўская) [6; 9]; сучасныя тэндэнцыі ў экспазіцыйна-выставачнай дзейнасці музеяў (З. Грошава, І. Купрыянава, М. Ротань) [3; 8]; лічбавізацыя экспазіцыйнай прасторы (Ю. Пуставойт) [9]; спецыфіка экспазіцыйна-выставачнай дзейнасці ў музеях розных тыпаў і профіляў (А. Панчанка) [7].

Сярод беларускіх аўтараў варта адзначыць Я. Краснову, І. Гарбунова, якія даследуюць праблемы навуковага і мастацкага праектавання музейных экспазіцый [2; 5].

Адзначым, што сучасная музейная сфера развіваецца ў рамках «эканомікі ўражанняў», дзе галоўным таварам становіцца эмацыянальны вопыт. Гэта, у тым ліку, абумоўлівае многія з сучасных тэндэнцый.

Экспазіцыйна-выставачная дзейнасць музея рэалізуецца на двух узроўнях: стацыянарная (пастаянная) экспазіцыя і часовыя экспазіцыі (выставы). Відавочна, што ў іх мэтах, распрацоўцы і арганізацыі існуюць істотныя адрозненні. Абгрунтаваным падаецца падыход навуковай школы пад кіраўніцтвам Т. Палякова да паняццяў «стратэгія» і «тактыка перамен» у кантэксце музейнай справы, а менавіта экспазіцыйна-выставачнай дзейнасці. Стратэгія (пастаянства) замацоўваецца за стацыянарнай экспазіцыяй музея, якая з'яўляецца «тварам» музея і накіравана на захаванне ідэнтычнасці. Пастаянная экспазіцыя засноўваецца пераважна на фондах музея, ствараецца на доўгі час (дзесяцігоддзі) і ўяўляе сабой фундаментальную навуковую працу. У мастацкім афармленні патрабуе дарагіх стацыянарных матэрыялаў.

Тактыка перамен разглядаецца ў непарыўнай сувязі з арганізацыяй часовых экспазіцый (выстаў), якія з'яўляюцца гнуткім інструментам для далучэння новай аўдыторыі, актуальнага дыялогу «тут і зараз», дазваляюць аператыўна рэагаваць на запатрабаванні грамадства, прадстаўляць вузкія, спецыфічныя, дыскусійныя тэмы [9]. Сучасныя трэнды і падыходы часцей за ўсё апрабіруюцца на часовых экспазіцыях, што дазваляе музею заставацца дынамічным інстытутам, які адгукаецца на запыты часу і наведвальнікаў. Пры распрацоўцы мастацка-тэхнічных рашэнняў часта выкарыстоўваюцца бюджэтныя і мабільныя матэрыялы: палеты, стэнды, лёгкія канструкцыі, тканіны і інш.

Падрабязней прааналізуем асноўныя трэнды ў экспазіцыйнай дзейнасці музеяў.

Інтэрактыўнасць і імерсіўнасць. На працягу дзесяцігоддзяў наведвальнік паступова трансфармаваўся з аб'екта ўздзеяння і пасіўнага назіральніка ў актыўнага ўдзельніка музейнай камунікацыі. Адно з запатрабаванняў сучасных наведвальнікаў – атрыманне не толькі ведаў, але і глыбокіх эмоцый праз узаемадзеянне з экспанатамі і асяроддзем. Спрыяе пагружэнню ў атмасферу ўключэнне ў экспазіцыйную прастору гукавых, святлаколерных эфектаў і нават пахаў («Водары вясны ў жывапісных палотнах» ў Нацыянальным мастацкім музеі Рэспублікі Беларусь).

Заўважым, што ў класічным музеі не заўсёды магчыма непасрэднае ўзаемадзеянне з арыгінальнымі прадметамі, паколькі гэта можа пагражаць іх захаванню. Для гэтых мэт могуць выкарыстоўвацца прадметы з навукова-дапаможнага фонду, высокаякасныя копіі, рэканструкцыі, што стварае эфект прысутнасці і дазваляе наведвальнікам «пагрузіцца» ў пэўную эпоху. Напрыклад, у экспазіцыі «Мінская конка» Музея гісторыі горада Мінска наведвальнік можа здзейсніць «віртуальную» паездку ў вагоне конкі (рэканструкцыя ў маштабе 1:1).

Спрыяе пашырэнню інтэрактыўнасці і імерсіўнасці музейных экспазіцый і наступная тэндэнцыя.

Лічбавізацыя музейнай прасторы. Гэта тэндэнцыя на дадзены момант мае два асноўных кірунка развіцця. З аднаго боку, тэхналагічныя кампаніі пазіцыянуюць мультымедыятэхналогіі як інавацыю і аснову цікавасці музейнага спажыўца. Гэтай жа думкі нярэдка прытрымліваюцца невялікія рэгіянальныя музеі. З другога боку, класічныя музеёлагі (Т. Палякоў, Т. Зотава і інш.) папярэджваюць аб агрэсіўным уздзеянні лічбавых тэхналогій і настойваюць на захаванні безумоўнага прыярытэту арыгінальнага прадмета [9]. Музеі, якія выконваюць функцыі метадычных цэнтраў, як правіла, таксама прытрымліваюцца такога падыходу. Часткова гэта можна растлумачыць нераўнамернасцю лічбавізацыі: рэгіянальныя ўстановы культуры значна саступаюць у тэхнічным абсталяванні. Буйныя музеі ўжо прайшлі этап «захаплення» лічбавымі тэхналогіямі і імкнуцца да балансу ў іх выкарыстанні.

Аўтару блізка меркаванне, што лічбавыя тэхналогіі ў музейнай практыцы служаць не толькі для забаўлення, а перш за ўсё выступаюць як інструмент верыфікацыі гісторыі, пры гэтым не замяняюць, а дапаўняюць музейны прадмет. Спосабы выкарыстання мультымедыятэхналогій у экспазіцыі даволі разнастайныя: дэманстрацыя кінахронікі і архіўных фотаздымкаў як пацвярджэнне рэальнасці падзей (Беларускі дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, Музей Перамогі ў Маскве); трансляцыя «галасоў гісторыі», якія ствараюць жывое сведчанне эпохі: аўдыязапісы дзеячаў гісторыі і культуры (голас Якуба Коласа ў мемарыяльным музеі), відавочнікаў падзей, папулярныя песні адпаведнага перыяду; інтэрактыўныя даведнікі і электронны этыкетаж даюць магчымасць вываду вялікіх масіваў дадзеных (архіўныя планы, чарцяжы, схемы, табліцы, радаводы, дакументы, дадатковыя матэрыялы) і дазваляюць паглыбіцца ў кантэкст без дапамогі эксурсавода; 3D-візуалізацыя і макеты (стварэнне

дакладных трохмерных макетаў гістарычных аб'ектаў, што дазваляе візуалізаваць страчаныя аб'екты); тэхналогіі віртуальнай і дапоўненай рэальнасці (VR/AR) даюць магчымасць знаёміць наведвальнікаў з экспазіцыямі і асобнымі экспанатамі без дапамогі экскурсавода (мабільны дадатак дапоўненай рэальнасці Artefact для музеяў Расіі дазваляе распазнаваць музейныя аб'екты з дапамогай смартфона і атрымліваць аб іх дадатковую інфармацыю ў выглядзе тэкстаў, выяў, аўдыя- і відэакантэнту) [10].

Старытэлінг і антрапацэнтрызм. Гэты трэнд заснаваны на персаналізацыі гісторыі і з'яўляецца эфектыўным інструментам для эмацыянальнага ўздзеяння на наведвальніка. Найбольш відавочна яго прымяненне ў мемарыяльных музеях, аднак назіраецца запатрабаванасць і ў музеях іншых тыпаў [3]. Рэалізацыя гэтага падыходу магчыма разнастайнымі метадамі:

– акцэнт на прыватных гісторыях (адыход ад «маштабнай» гісторыі на карысць асабістых чалавечых лёсаў, з якімі наведвальніку прасцей сябе ідэнтыфікаваць). Напрыклад, прадстаўленне гістарычнага перыяду ці падзеі з дапамогай асабістага дзённіка іх відавочніка ці перапіскі;

– стварэнне шматгалосся і апісанне падзеі з розных пунктаў гледжання. Напрыклад, выстава «Некто 1917» у Траццякоўскай галерэі (2017) дэманстравала рэакцыю на падзеі 1917 г. найбольш значных прадстаўнікоў эпохі. Перыяд 1921–1939 гг. у Беларусі можа быць прадэманстраваны гісторыяй членаў адной сям'і, якія апынуліся па розныя бакі мяжы;

– прадмет як носьбіт памяці. Выкарыстанне рэчаў як сімвалаў (мядзведзік Васенька ў Літаратурным музеі Максіма Багдановіча) і сведкаў эпохі (выстава «Сямейныя рэліквіі Палкаводцаў Перамогі» ў Беларускім дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны (2025));

– драматургічнае праектаванне экспазіцыйнай прасторы. Аўтар канцэпцыі выступае як рэжысёр, які будуе «шлях героя» праз экспазіцыю. Могуць выкарыстоўвацца гульнявыя сцэнарыі, калі ўводзяцца персанажы-праваднікі (людзі, лялькі, аніміраваныя героі). Напрыклад, у Музеі-сядзібе М. К. Агінскага прапаноўваецца тэатралізаваная экскурсія, якую праводзяць «члены сям'і» і «блізкія сябры» кампазітара.

Міждысцыплінарнасць і трансдысцыплінарнасць. Сціранне межаў паміж навукамі і стварэнне шматслойных сэнсаў [3]. Прывядзём некалькі прыкладаў. У музеі Вікторыі і Альберта ў Лондане праз прадметы дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва прадстаўлена гісторыя развіцця грамадства. Інтэграцыя навукі

і мастацкіх вобразаў стала асновай выставачнага праекта Омскага музея выяўленчых мастацтваў імя М. А. Урубеля «Хімія і Мастацтва» (2011). Паўнавартасная экспазіцыя выяўленчага мастацтва з творамі вядомых майстроў (І. Машкоў, А. Рылаў, У. Якаўлеў і інш.) адначасова была навуковай выставай аб хімічных працэсах у прыродзе. Былі вылучаны наступныя сэнсавыя блокі: віды выяўленчага мастацтва як хімічныя працэсы; хімія пігментаў; хімія рэстаўрацыі [1].

Сучасныя тэндэнцыі ў экспазіцыйна-выставачнай дзейнасці музеяў абумоўлены глабальнымі выклікамі часу, сацыякультурнымі ўмовамі і запатрабаваннямі з боку наведвальнікаў. Гэтыя фактары стымулююць музеі шукаць новыя спосабы камунікацыі, у тым ліку шляхам выкарыстання новых форм і метадаў экспазіцыйнай работы.

1. Выставка-лаборатория «Искусство и Химия» // Омский областной музей изобразительных искусств имени М. А. Врубеля. – URL: https://vrubel.ru/exhibition/vystavka-laboratoriya-iskusstvo-i-himiya-v-ramkah-goda-nauki-i-tehnologii-0/ (дата обращения: 01.04.2026).

2. Горбунов, И. В. Музейные экспозиции Беларуси: тенденции и современное состояние / И. В. Горбунов // Наука – образованию, производству, экономике : материалы XVI (63) Региональной науч.-практ. конф. преподавателей, научных сотрудников и аспирантов, 16–17 марта 2011 г., г. Витебск / редкол.: А. П. Солодков (гл. ред.) [и др.]. – Витебск, 2011. – Т. 1. – С. 285–288.

3. Грошева, З. Д. Современные тренды в экспозиционно-выставочной работе музеев / З. Д. Грошева, И. В Куприянова // Актуальные вопросы культуры, искусства, образования. – 2023. – № 1. – С. 17–23.

4. Каулен, М. Е. Словарь актуальных музейных терминов / М. Е. Каулен, А. А. Сундиева, И. В. Чувилова [и др.] // Музей. – 2009. – № 5. – С. 64–65.

5. Краснова, Е. Л. Современные тенденции в развитии музейной экспозиционной среды / Е. Л. Краснова // Вестник Белорусского государственного университета культуры и искусств. – 2010. – № 2 (14). – С. 118–123.

6. Майстровская, М. Т. Музей как объект культуры. XX век. Искусство экспозиционного ансамбля / М. Т. Майстровская. – М. : Прогресс-Традиция, 2018. – 680 с.

7. Панченко, А. С. Основные тенденции современной выставочной деятельности художественного музея: на материале музеев Санкт-Петербурга рубежа XX–XXI вв. : автореферат дис. ... канд. искусствоведения: 17.00.09 / Панченко Анна Сергеевна ; С.-Петерб. гос. ун-т культуры и искусств. – СПб., 2010. – 25 с.

8. Ротань, М. В. Современные тенденции в формировании выставочных экспозиций / М. В. Ротань // Международный журнал прикладных наук и технологий «Integral». – 2019. – № 2. – С. 247–252.

9. Экспозиционная деятельность музеев в контексте реализации «Стратегии государственной культурной политики на период до 2030 года» : монография / Т. П. Поляков, Т. А. Зотова, Ю. В. Пустовойт [и др.]. – М. : Институт Наследия, 2021. – 438 с.

10. Экспозиционно-выставочная деятельность: новые формы и тенденции // Открытый культурно-образовательный форум «Победа». – URL: https://territoriyapobedi.ru/news/sostoyalas-ocherednaya-sessiya-kulturno-obrazovatelnogo-foruma-pobeda/ (дата обращения: 03.03.2026).

УДК [791.221.1:782]:78.03(510+476)

КОМПАРАТИВНЫЙ АНАЛИЗ ИСТОРИЧЕСКИХ ПУТЕЙ РАЗВИТИЯ МЮЗИКЛА В КИТАЕ И БЕЛАРУСИ

Лю Шуай,
соискатель ученой степени кандидата наук
учреждения образования «Белорусский государственный университет культуры и искусств»

Аннотация. Рассматриваются исторические пути развития мюзикла в Китае и Беларуси во второй половине XX – начале XXI в. Основное внимание уделяется условиям появления жанра, особенностям его становления в театральной системе двух стран и различиям в культурных задачах мюзикла. Доказывается, что при общем внешнем происхождении жанра китайская и белорусская модели развивались по-разному. В Китае мюзикл формировался в условиях ускоренной модернизации, расширения рынка и активной локализации. В Беларуси преобразование шло постепенно и в основном было связано с системой государственного музыкального театра. Компаративный анализ позволяет понять, как один и тот же жанр меняется в разных культурных условиях.

Ключевые слова: мюзикл, Китай, Беларусь, историческое развитие, локализация, музыкальный театр, культурная трансформация.

COMPARATIVE ANALYSIS OF HISTORICAL DEVELOPMENT PATHS OF THE MUSICAL IN CHINA AND BELARUS

Liu Shuai,
Applicant for the degree of Candidate of Science,
Belarusian State University of Culture and Arts

Abstract. The article examines the historical development paths of the musical in China and Belarus from the second half of the 20th to the early 21st century. It focuses primarily on the conditions of the genre's emergence, the specific features of its formation within the theatrical systems of both countries, and differences in the cultural objectives of the musical. The study proves that despite the common external origin of the genre, the Chinese and Belarusian models developed differently. In China, the musical emerged amid accelerated modernization, market expansion, and active localization. In Belarus, the transformation proceeded gradually and was primarily associated with the state musical theater system. Comparative analysis provides insight into how the same genre adapts to different cultural environments.

Keywords: musical, China, Belarus, historical development, localization, musical theatre, cultural transformation.